

Diccionari de partits totalitaris

De l'Atlàntic als Urals, el mapa d'Europa està esquitxat pel tenebrós color negre de la xenofòbia, el feixisme i les aspiracions totalitàries. Aquest és el diccionari, país per país, de partits, grups i grupuscles antidemocràtics.

Xenofòbia a l'oest...

Alemanya. Si un dia un partit d'extrema dreta, hereu del nacionalsocialisme hitlerià, obtingués un veritable ressò popular a Alemanya, desfermaria, sens dubte, una crisi europea. L'Alemanya actual és massa gran i poderosa per a permetre que ressuscitin segons quins vells fantasmes. Però no és pas per por dels recels internacionals que l'extrema dreta alemanya no té gaire ressò electoral, sinó pel profund examen de consciència dut a terme per una bona part de la societat del país aquests últims quaranta anys. Un examen sobre el passat, sí; però sobre el present, no: els atacs xenòfobs contra els refugis d'estrangers han mogut polèmica i molta tensió dintre i fora el país. Per una banda hi ha el fet innegable que Alemanya és el país europeu que rep més immigrants il·legals, sobretot a la banda oriental del país, una bona part dels quals (127 mil, segons dades del 1994) demanen immediatament asil. Durant dècades l'estat alemany ha acollit aquests ciutadans, alguns perseguits, uns altres no, per l'article 16 de la seva constitució. Però aquesta generosa actitud no s'ha vist compensada per una integració social real, fet que té molt a veure amb la seva concepció de *Volks-gemeinschaft* (comunitat nacional), basada en vincles de sang.

Grups com els Republicans s'han aprofitat de tot plegat per dur a terme una campanya de-

magògica, però eficaç, i augmentar el seu espai electoral. El partit va néixer en 1983 d'una escissió de la Unió Social Cristiana de Franz Joseph Strauss, partit conservador de tota la vida a Baviera. Fins al setembre del 1994 va ser dirigida per Franz Schonhuber, un ex-oficial de les SS, però darrerament s'hi han enfilat personatges com Wolfgang Juchem, amb bons contactes entre les altes esferes de la societat alemanya.

Els Republicans no han aconseguit encara el 5% dels vots necessaris per a entrar al Parlament Federal, però sí que han tingut èxits notables en les eleccions regionals i europees: el gener del 89 van aconseguir el 7,5% dels vots a Berlín, i el 7,1%, en les europees del mateix any. Al *land* de Baden-Württemberg, a la frontera amb França, van arribar al 10% dels vots. Curiosament, els Repts com en diuen popularment a Alemanya, no han arribat a implantar-se seriosament als nous *lander* de l'est.

Els Republicans es declaren totalment independents dels nazis, i fins i tot han arribat a trencar públicament amb l'MSI de Fini al Parlament Europeu perquè el consideren hereu del feixisme italià. Però molts indicis desmenten aquesta suposada "puresa" democràtica, com el fet que en les innombrables agafades de *skinheads* que la policia fa per tot el país, hi hagi trobat, un cop i un altre, material propagandístic del grup. Més aviat es tracta d'una polèmica de signe nacional pel contenciós

del Tirol sud, àrea de parla alemanya, però de domini italià, on els Repts tenen una gran implantació.

Sí, malgrat el seu missatge xenòfob, antieuropeista i ultraconservador (pena de mort, treballs forçats per als delinqüents, censura...), els Republicans tenen un èxit relatiu, és perquè són un grup nou, que no arrossega la càrrega històrica de grups com el Partit Nacional Democràtic d'Alemanya (NPD), hereu directe del nacionalsocialisme hitlerià, o la Unió del Poble Alemany (DVU), fundada en 1971 pel multimilionari muni-quès Gerhard Frey, l'obsessió del qual era, segons sembla, d'aturar els "plans" francesos d'engolir-se Alemanya.

França. El fracàs del model francès d'integració racial, que havia funcionat durant dècades, i la crisi econòmica han provocat una pujada extraordinària de l'extrema dreta francesa. El Front National (FN) de Jean-Marie Le Pen és el partit més conegut i organitzat de tota constel·lació de grups xenòfobs i ultranacionalistes europeus, i el que amb els seus contactes per tot Europa aplanar el camí d'un futur inquietant: la creació d'una internacional neofeixista. De moment, a Le Pen, li faria molta il·lusió que l'extrema dreta espanyola tornés a renéixer (Franco és un dels seus ídols), i així ho ha manifestat en diverses ocasions.

La cosa més inquietant del fenomen lepenista és la seva sòlida implantació en vastes zones de l'estat

Dalt, Le Pen, líder del Front Nacional. Baix Philippe de Villiers, cap del moviment Antieuropa de Maastricht. Aquesta última promesa del feixisme francès s'ha emportat bona part de l'electorat de l'FN contrari al projecte europeu. (fotos: EFE)

Dalt, manifestació de l'MSI (ara reconvertit en Alleanza Nazionale) encapçalada per Alessandra Mussolini. Baix, Jörg Haider. El Partit Liberal Austríac és el grup feixista més poderós de l'Europa occidental.

Baix, manifestació neonazi. Aquests actes es repeteixen cada vegada més sovint. (fotos: EFE)

francès, com la Costa Brava o el Migjorn (totes dues a Occitània). En aquests moments el partit té 1.300 representants a totes les instàncies de poder, entre locals, nacionals i europees. A ciutats com Marsella (Provença), o en certs districtes de la regió de París, l'FN ha arribat a convertir-se en la primera força política després d'anys d'enfrontar-se amb la resta de l'arc polític i malgrat el sistema majoritari electoral francès.

El Front Nacional fou fundat en 1972 per antics col·laboracionistes del règim de Vichy i nostàlgics del passat colonial francès. Le Pen mateix havia estat oficial durant la guerra d'Algèria i ha estat acusat en múltiples ocasions d'haver torturat personalment els guerrillers. El seu discurs barreja atacs a la comunitat immigrant (6,4% de la població total), crítiques a la resta de partits aprofitant-se d'aspectes com la corrupció i la ideologia ultramuntana francesa, amb mencions constants a Joana d'Arc, a Lluís XVI i al gloriós passat colonial francès. En aquest sentit, Le Pen és el perfecte exemple d'extrema dreta clàssica, procedent de la reacció a la Revolució Francesa i sense grans pecats històrics com el nazisme alemany o el feixisme italià. I això, en un país tant donat a la *grandeur* com França, ja és tot un avantatge.

En l'actualitat el Front National representa un 12% de l'electorat francès, si bé Le Pen mateix va arribar al 15% en les darreres presidencials. El seu votant clàssic prové del proletariat. La dura política monetària d'aquests darrers dos septennis socialistes, sumada al desbastament del moviment obrer francès (reduït ara a una aferrissada defensa dels seus interessos gremials a cop de vagues salvatges), és la raó d'aquest èxit. En paraules d'Alain Bihr, autor del llibre *Pour en finir avec le Front National* (1993): "Contra el discurs fred d'una esquerra que predica la resignació a l'ordre capitalista, considerat ja com insuperable, el discurs del Front National ha estat durant tots aquests anys l'únic capaç de fer entendre, amb el seu llenguatge propi, la la-

mentació i el crit dels cada cop més explotats".

Al costat del Front National ha anat fent-se un espai electoral Philippe de Villiers, que en les darreres presidencials va obtenir un 4,7% dels vots. De Villiers, cap del moviment Antieuropa de Maastricht, s'ha endut una part de l'electorat del Front National que més por té del projecte europeu: agricultors, artesans, etc. Defensa la França profunda, catòlica i tradicional, contra l'oberturisme financer i la "burocràcia" de Brussel·les.

Bèlgica. La divisió del país en dues comunitats, la flamenca i la valona, no ajuda l'extrema dreta del país a presentar un front comú. Però el seu èxit és inquietant: de l'1,8% dels vots obtingut en 1978, el Vlaams Blok va passar al 12,3% de les darreres eleccions generals, el maig del 95. El Nationaal Front, còpia fidel del partit de Le Pen, gira al voltant del 5% de l'electorat, però té un partit que li disputa l'electorat francòfon, Agir (actuar). Ambdós, el Vlaams Blok i el Nationaal Front, fan de la xenofòbia la bandera principal del seu programa polític, un tema en què han acabat essent imitats per figures dels partits moderats, com el Partit Liberal, actualment al poder. Segons un estudi comparatiu ressenyat per *Le Monde Diplomatique* (desembre 95), "la democràcia belga és la més vulnerable a l'emergència de partits xenòfobs", entre els seus veïns europeus.

Països Baixos. El record de la invasió alemanya durant la Segona Guerra Mundial continua essent un bon antídote contra les vel·leitats neonazis, però als Països Baixos la immigració procedent de les ex-colònies asiàtiques també origina tensions. Els atemptats i incidents van en augment, segons el Centre d'Investigació sobre el Feixisme (FOK), un dels escassos centres d'aquesta mena que hi ha a Europa. El Partit del Centre (CP), el Centre dels Demòcrates (CD) i el Partit de Centre 86 (CD) es reparteixen, malgrat

els noms, l'electorat d'extrema dreta (un 3%).

Itàlia. Gianfranco Fini és, juntament amb Jorg Haider, l'estrella d'aquest extrema dreta europea emergent que intenta per tots els mitjans d'oferir una nova cara a l'opinió pública. El seu partit, el Moviment Social Italià (MSI), era el successor directe, després de la guerra, de les tesis feixistes mussolinianes, però fa un any va disoldre's oficialment per crear Alleanza Nazionale.

Alleanza Nazionale afirma en els seus estatuts que és "essencial per a la història d'Itàlia la cultura de l'antifeixisme, que va tornar al país els drets democràtics que el règim feixista havia conculcat". El mateix congrés de dissolució de l'MSI va acceptar l'economia de mercat i va condemnar l'antiseimitisme.

Un *mea culpa* veritable o una astuta maniobra política? Segons alguns observadors, la curta experiència de govern de Fini amb Berlusconi després de les eleccions de març del 1994 li féu veure dues coses: primera, que hi havia un espai al centre de l'arc polític, orfe després del desprestigi de la Democràcia Cristiana; segona, que això del poder (va poder col·locar cinc ministres al govern) és un vici que potser corromp, però que està molt bé.

Avui Fini és un líder amb aspecte d'intel·lectual, fred i seriós, que amb més de 240 mil militants al darrere vol prendre la cartera tant a Umberto Bossi, líder de la Lliga, al nord, com a Silvio Berlusconi (Forza Italia) a la resta del país. I ho fa condemnant la xenofòbia de Bossi contra el sud italià (però no els atacs contra els estrangers) i l'inquietant poder mediàtic de Berlusconi (però sense desprestigiar els mitjans de comunicació). Fini diu que no recorda qui és Mussolini, però fa dos anys l'admirava com un dels grans estadistes del segle XX; de tant en tant, nogensmenys, deixa anar frases com aquesta: "Hi ha moments en la història en què un poble ha de renunciar a les llibertats" (maig del 94).

Àustria. Els dos grans problemes de la poruga societat austríaca per a frenar Jorg Haider, líder del Partit Liberal Austríac (FPO) són, en primer lloc, l'absència d'una esquadra creïble i prestigiosa, i en segon lloc (fet encara més greu), la manca d'una catarsi real i profunda sobre el passat nazi del país, a l'estil d'Alemanya.

El FPO és en l'actualitat el partit d'extrema dreta més poderós de l'Europa occidental, amb un 22% de l'electorat, resultat obtingut en les eleccions del mes de desembre de l'any passat. Malgrat haver perdut un escó respecte a les eleccions anteriors, encara té quaranta-un diputats en un parlament dominat per un partit socialdemòcrata massa desconcertat per a poder plantar cara als excessos verbals de Haider, i per uns conservadors que han acabat acceptant els postulats xenòfobs del líder del FPO.

Haider és un advocat multimilionari que sedueix pel seu aspecte jove i atractiu i el seu discurs populista i demagògic. En el seu llibre *La llibertat en què penso* el líder del FPO proposa una tercera república austríaca, basada en la democràcia directa, sense partits, amb un sistema polític estintolat en líders i no en programes. Un sistema ideal per a figures com Silvio Berlusconi o Ross Perot, sortits del no-res polític.

L'atractiu advocat austríac sí que té un passat, tanmateix, i no gaire esplendorós. El seu pare va ser funcionari nazi, i durant la seva etapa de governador de la Caríntia hagué de dimitir per unes indiscretes paraules d'elogi al règim hitleria.

Haider té una verba fàcil i sap oferir a la societat austríaca allò que és més simple de vendre. En primer lloc, xenofòbia contra l'onada d'immigrants d'Europa de l'est, i crides a l'ordre i a la seguretat. Aquest clima de terror ja ha tingut conseqüències, com les bombes contra seus d'organitzacions d'ajuda als refugiats (l'octubre de l'any passat una dona de vuitanta-cinc anys que prestava ajut a refugiats de l'ex-Iugoslàvia va perdre una mà en un d'aquests

atemptats). Però Haider també s'ha endut uns quants fracassos, entre ells el referèndum antiimmigració que volia imposar poc abans de l'entrada d'Àustria a la Unió Europea.

El seu nacionalisme xoca de ple amb les receptes econòmiques que sustenta: ultraliberalisme pur i dur. En realitat, sembla més que el proclami per marcar distàncies amb el règim nacionalsocialista. Haider esmenta moltes vegades Karl Popper, pare del neoliberalisme, però Popper va replicar en una ocasió que "l'ideal de Haider és Hitler, i que li agradaria de repetir allò que Hitler va fer". Això mateix es deixa intuir de les seves idees culturals, que consisteixen a burlar-se despietadament de tota la *gauche divine*, lligada a la socialdemocràcia austríaca. Un home que va pertànyer a una associació universitària ultranacionalista no podia pas oferir gaire cosa més.

...i nacionalcomunisme a l'est

Rússia. És difícil de destriar quin tant per cent de comunisme, quin de nacionalisme i quin d'antioccidentalisme s'amaga sota la norantena d'organitzacions russes que, segons alguns analistes, es podrien qualificar d'extremistes. Tampoc no en sabem el nombre exacte de militants. Molts d'aquests grups apareixen i desapareixen en el caòtic panorama polític rus en qüestió de mesos, al mateix ritme que les revistes i òrgans de propaganda que editen.

Segons un article aparegut a *Le Monde Diplomatique*, hi ha dues grans línies que divideixen transversalment l'oposició extremista russa (verticalment tothom busca la mateixa cosa: arribar al poder): la primera línia és l'acceptació, o no, del joc democràtic; la segona, la guerra de Txetxènia, que ha enfortit la divisió entre nacionalistes i comunistes.

Entre els qui accepten eleccions multipartidistes, si més no per obtenir el màxim d'escons al Parla-

ment, hi ha, en primer lloc, el Partit Comunista de Rússia, dirigit per Guennadi Ziugànov, que va obtenir els millors resultats en les eleccions generals del 17 de desembre de l'any passat. Ziugànov (21% dels vots), el van escollir tant els qui volien un retorn al passat com els qui emeteren un vot de càstig contra el govern de Ieltsin. Es consideren hereus directes del PCUS vell i desitgen públicament refer l'ex-Unió Soviètica (seva és la moció de la Duma, la cambra baixa del Parlament rus, declarant il·legal la dissolució de l'URSS). Les seves intencions en economia, o quant al fràgil sistema polític rus, són més tèrboles. Ziugànov podria presentar-se a les eleccions presidencials del 16 de juny propvenint i assegura que està disposat a pactar amb qui sigui.

Un altre personatge de la vella *nomenklatura* comunista és l'ex-president del Parlament, Aleksandr Rutskoi, que dirigeix Potència Rutskoi, que no té representació parlamentària. Només una obsessió el mou: enfonsar el seu enemic polític, el president Ieltsin.

En la frontera entre la legalitat democràtica i els crims a la insurrecció armada hi ha el Partit Comunista Obrer de Rússia, de Víktor Anpílov, que va obtenir un 4% dels vots en les eleccions a la Duma. Hi militen molts dels implicats en l'intent de cop d'estat d'agost del 1991. A l'esquerra el supera el Partit Comunista de Nina Andréieva, estalinista. Igualment, en aquest terreny pantanós que molts s'avenen a anomenar nacionalcomunisme, hi ha el Partit Nacional Bolxevic, de l'escriptor Eduard Limónov, que en 1993 protagonitzà un curiosíssim intent de *ménage à trois* ideològic amb certs sectors del Partit Comunista francès i del Front National lepenista.

El Partit Liberal Demòcrata de Vladímir Jirinovski (PLD), que va obtenir l'11% dels vots en les eleccions de desembre de l'any passat, és el principal grup del bloc declaratament nacionalista. Jirinovski, que sempre ha presumit de no haver militat mai al

Aleksandr Rutskoi, dirigent de Potència Rutskoi. Aquest personatge de la vella *nomenklatura* té un únic objectiu: destruir el president Ieltsin. (foto: EPA)

Dalt, Jirinovski. Baix, Lèbed, rival en potència del primer. (fotos: EPA i EFE)

Les forces anti-disturbis treballen a Polònia. L'actuació del feixisme genera violència.

Dalt, Jozef Prokes, líder del Partit Nacional Eslovac, un altre personatge a tenir en compte. Baix Franjo Tudjman. El president croat va ser el primer a iniciar el clima d'hostilitats nacionalistes. (fotos: EFE)

PCUS, té el suport d'amples sectors de l'antiga *nomenklatura*, de l'exèrcit i de la vella KGB. La seva figura i el seu discurs xovinista i estrofolari són probablement els aspectes més coneguts a l'estranger d'aquesta Rússia encara en plena transició democràtica cap a un futur incert. Aquesta incertesa i la degradació del nivell de vida del ciutadà rus van atorgar-li dotze milions de vots en 1991, tan sols un any després de la fundació. Ara, quan aquesta xifra s'ha reduït a la meitat, la seva amenaça encara és un perill en les eleccions presidencials a fer abans de dos mesos.

El discurs de Jirinovski combina molt hàbilment populisme, crida a les tradicions russes més simples i populars amb una negació interessada del passat més recent. Pel PLD el col·lectivisme, l'esforç per incrementar el nivell cultural (encara que fos per força) de la població i els experiments marginals d'autogestió són la cara negativa del comunisme, allò que va matar "l'esperit rus", i l'autoritarisme estalinista i l'imperialisme soviètic, els aspectes que cal rescatar-ne.

L'habilitat provocadora de Jirinovski és temuda. Per acontentar aquest electorat profundament nacionalista el líder del PLD no dubta a abonar el president Ieltsin en afers com el de Txetxènia, bo i esperant que el conflicte l'acabarà d'ensorrar, i a denunciar el lideratge alemany d'Europa alhora que organitza contactes amb els moviments neonazis alemanys.

El segon partit en importància dins aquest bloc nacionalista és el Congrés de les Comunitats Russes (CCR) de Iuri Skòkov i Aleksandr Lèbed —un ex-general que sosté una hostilitat quasi paranoica contra Ieltsin—. El CCR només va obtenir un 4% dels vots en les eleccions de desembre, però la figura de Lèbed és molt atractiva per als votants que encara creuen que cal mà forta per portar el país. L'ex-general podria ser un seriós rival de Ziugànov i de Jirinovski en les presidencials del juny. El seu discurs també és xovinista i ultranacionalista, però els experts no es posen d'acord sobre si ho és més que el PLD o no tant.

Finalment, la Unió Nacional Russa (UNR) és també un grup altament organitzat, dirigit per Aleksandr Barkàixov. Sota el lema "la seguretat som nosaltres", els seus militants es dediquen a "netejar" els carrers de Moscou d'alcohòlics i de delinqüents menors.

Romania. A Romania s'ha reproduït també el fenomen del "nacionalcomunisme", amb episodis d'antisemitisme i d'agressions contra les minories nacionals (gitanos i hongaresos) del país. La desil·lusió de la crisi econòmica i social, que ha desfet com un terròs de sucre les esperances de la població després de la revolució del 1989, ha propiciat la tornada dels comunistes al poder.

A Romania, a més, hi ha un acusat sentit de defensa nacionalista, car és l'únic país llatí en una mar d'estats i de llengües no romàniques. El dictador Ceausescu ja es va encarregar d'atiar aquests sentiments, i ara el partit al poder, el Front de Salvació Nacional, necessita els vots del Partit d'Unió Nacional Romanès (PNUR), la tercera força política del país, per a prosseguir governant. Amb un 8% dels vots en les eleccions del 1992, el seu principal líder és Ion Gavra, ex-periodista. El programa és bàsicament nacionalista, en estreta col·laboració amb el grup *Vatra Româneasca* (la Pàtria Romana), on s'aixopluga gent que, el març del 90, protagonitzà incidents violents contra la població hongaresa de Tirgu Mures. *Vatra Româneasca* té, a més, una gran implantació entre els sectors universitaris.

Romania Mare (la Gran Romania) és un altre dels principals grups xenòfobs i nacionalistes romanesos. Una de les característiques d'aquests grups és la gran difusió dels seus òrgans propagandístics. Així, per exemple, ven mig milió d'exemplars de la seva revista.

Polònia. L'antisemitisme ha estat històricament, i ho és encara, l'enemic de l'extrema dreta polonesa, i això que avui els jueus són una minoria insignificant: dels tres

milions d'abans de la guerra només en resten uns deu mil. També hi ha una petita comunitat gitana que és víctima regular dels atacs de bandes de *skinheads*. L'Església Catòlica, de tanta importància en la vida social i política del país, i amb un paper clau en la transició cap a la democràcia, no té una posició gaire ferma contra aquestes actituds i aquests excessos. De fet, un dels principals partits de l'extrema polonesa és Acció Catòlica, que en 1991 va obtenir el 8% dels vots i que representa el sector més ultramuntà de l'episcopat.

La Comunitat Nacional Polonesa no té representació parlamentària, però és molt activa i les seves concentracions acostumen a omplir-se de *skinheads*. És dirigida per l'enginyer Boleslaw Tejkowski, que es proclama hereu dels principals partits feixistes dels anys 30: el Partit Nacional Radical i la Falange.

Bulgària. Com en el cas de la veïna Sèrbia l'enemic històric de Bulgària és Turquia, i contra la minoria turca del país s'han centrat i se centren una bona part dels atacs del l'extrema dreta. Amb la caiguda del règim comunista l'any 1989 es crearen els Comitès per la Defensa dels Interessos Nacionals, que són els que més activament s'han oposat a la recuperació dels drets nacionals dels turcs, sobretot a la regió de la Kirjina. Com a partits destacables hi ha el Comitè per l'Acord Nacional, de Constantí Poptodòrov, i el Partit Nacionalista Radical Búlgar, que no va obtenir representació parlamentària en les eleccions del 1991.

Txèquia i Eslovàquia. A Eslovàquia, que només va ser independent just sota l'ocupació alemanya dels anys 40, el partit del govern és un dels més autoritaris i pròxims a l'extrema dreta de tota l'Europa de l'est. El Moviment Eslovac Democràtic (HZDS) és dirigit per Vladimír Mečiar, un ex-comunista que, a l'estil del serbi Slobodan Milošević, ha vist en l'ultranacionalisme el seu salvavides polític després del 1989.

Mečiar combina la possible in-

corporació a la Unió Europea amb un xovinisme agressiu i receptes populistes d'èxit segur en una societat més endarrerida i no tan cosmopolita com la txeca. El seu programa econòmic és altament proteccionista, cosa que li assegura el favor del sector agrícola. En l'aspecte social, la xenofòbia ha estimulat les friccions amb la gran minoria hongaresa (10% de la població), només resoltes temporalment gràcies a un acord amb el govern de Budapest.

Un altre partit a tenir molt en compte és el Partit Nacional Eslovac (SNS), a la dreta del HZDS, que presideix Jozef Prokes.

A la República txeca l'equivalent de Meciar fóra Václav Klaus. El problema dels sudets, gent de parla alemanya que Hitler s'annexionà poc abans de la guerra, continua alimentant el discurs demagògic dels principals grups d'extrema dreta. Entre ells hi ha el Partit Republicà de Txecoslovàquia, dirigit per Miroslav Sladek, un ex-censur comunista. Van obtenir cinc escons en les eleccions del 1992, i el seu principal objectiu és de "canalitzar" (no se sap on) els vuit-cents mil gitanos que tenen al país.

Ex-Iugoslàvia. A part la profunda ferida històrica que representa la guerra que ha assolat el país, ara per ara ningú no sap ben bé l'impacte que ha tingut en el renaixement dels moviments extremistes europeus la impunitat amb què s'han desenvolupat episodis de neteja ètnica, els crims en mas-

sa i els discursos neofeixistes a Bòsnia, Sèrbia i Croàcia.

A Sèrbia i Croàcia, especialment, es pot afirmar que l'ultranacionalisme i la xenofòbia formen part del cos doctrinari oficial de l'estat; són, ara com ara, part integral de la seva supervivència com a projecte independent. Tant és així que es fa difícil de trobar en els seus sistemes polítics cap partit no contaminat per aquestes tesis.

El president croat, Franjo Tudjman, és el primer a incitar amb les seves declaracions ("M'alegra que la meua muller no sigui ni sèrbia ni jueva") el clima de paroxisme nacionalista que viu Zagreb des de la independència. Canvis de noms de carrers, recuperació de símbols filonazis, cacera de bruixes... En un pla polític el principal partit que representa aquestes tendències és el Partit del Dret Croat (HSP), dirigit per Dobroslav Paraga. El seu programa econòmic és ultraliberal i, des del punt de vista polític, és ultranacionalista, catòlic i antisemita. Només va obtenir el 5% dels vots en les eleccions del 1992.

El braç armat del HSP és el Consell de Defensa Croat (HSO), que sota la direcció de Mate Boban ha reconquerit la Krajina, de majoria sèrbia, a sang i fetge. Cal destacar la intervenció d'unes Brigades Internacionals de caire feixista dins aquests cossos paramilitars, amb mercenaris alemanys, belgues, italians, espanyols, etc.

A Sèrbia la rèplica de l'HSO és el Partit Radical, de Vojeslav Seselj. Advocat i destacat militant

anticomunista, va reorganitzar a començament de la guerra els tristament famosos *txètnics* per ajudar els serbis de Bòsnia de Radovan Karadjic. Com a conseqüència de la guerra va passar de cent mil vots a un milió, obtinguts en 1992. L'objectiu ferm de Seselj, abans dels acords de pau de Dayton, era la creació d'una Gran Sèrbia, monàrquica i tradicionalista. La figura de Seselj és d'una grandíssima utilitat a Slobodan Milosevic, el president serbi, per presentar-se a l'opinió pública com un moderat (i això que ell també defensa la idea d'una Sèrbia que englobi Bòsnia i mig Croàcia). Milosevic va arribar fins i tot a ficar a la presó Seselj quan va començar a fer-li nosa. Un altre personatge sinistre en l'escena sèrbia, autèntic capítol de la màfia nacionalista que va enriquir-se amb la guerra, és Zeljko Raznjatovic, alias Arkan, acusat de crims de guerra pel Tribunal de l'Haia.

Hongria. Els grups radicals són minoritaris entre l'electorat hongarès, que després de les darreres eleccions ha fet un tomb cap a l'esquerra, cosa que no fomenta les tesis nacionalistes. Els ex-comunistes tornen a tenir el poder, i les tesis racistes de personatges com István Csurka, escriptor anticomunista que aspira a netejar el país de gitanos, no tenen gaire volada. Això sí, hi ha una especial sensibilitat sobre situacions com la de la minoria hongaresa dels països veïns: Eslovàquia o Romania...

Dalt, extremistes serbis. A Sèrbia i Croàcia l'ultranacionalisme i la xenofòbia formen part de la doctrina oficial de l'estat. Baix, István Csurka, polític nacionalista hongarès que aspira a netejar el país de gitanos. (fotos: EFE)

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball

(L'entendem i
l'atenem)

FONS SOCIAL EUROPEU

Servei Català de Col·locació

Si necessita cobrir un lloc de treball a la seva empresa
té a la seva disposició els telèfons 902 22 11 11 i 902 22 10 44 (*)

(*) L'àmbit d'actuació del SCC legalment es ceneix a Catalunya